

NES (A), SINT CLEMENSKERK

Bouwgeschiedenis.

De kleine zaalkerk is in 1879 gebouwd door Petrus Cuypers. Deze architect bouwde eerder al 5 neogotische kerken in Friesland, na Nes volgde nog de Bonifatius in Leeuwarden.

In de jaren 1961-'62 is de kerk uitgebreid waardoor een kruiskerk ontstond met aan de noordwesthoek een uitgebouwde doopkapel.

Exterieur.

Dit is sterk afwijkend van de overige Cuyperskerken. Hier geen naar de hemel reikende hoge toren maar een simpele dakruiter op een leien dak dat aan een boerenschuur doet denken. Cuypers heeft zich hier laten inspireren door boerderijen en kerkjes op het platteland van Noorwegen, het land waarmee de Amelander zeevaarders een historische band hadden. Aan beide dakzijden drie kapellen, aan de noordzijde een rode houten nokafsluiting en eveneens rode ingangspartij. Het metselwerk is van rode waalsteen.

Interieur.

Hier zijn alle kenmerken van de gotiek te zien: veel symboliek, veel kleur. Het schip heeft een houten spitstongewelf, het gewelf in het koor is gemetseld en stervormig. De schilderingen in het schip zijn reconstructies van oudere motieven. Op de triomfboog zijn twee engelen afgebeeld, de kelk in het midden wordt gedragen door 8 engelen. In het koorgewelf schilderingen uit 1940, aangebracht door Jacob Ydema. Te zien zijn: Jonas, die uit de muil van de walvis stapt Johannes de Doper in de woestijn, de marteldood van de heilige Clemens, de heiligen Tarcisius en Isidorus. In de noordoostkapel een altaarschildering van de kruisiging, toegeschreven aan Gerardus Wigmana, een begaafde friese schilder (1673 / 1741). Zekerheid hierover is moeilijk te krijgen. **Glazen.** In het koor, achter het hoofdaltaar: de aartsengelen Rafaël, Gabriël en Michaël. De glazen zijn afkomstig uit de ateliers van Cuypers in Roermond. In het schip: aan de zuidzijde Willibrordus in Fostilandia. Verder in het midden de heiligen Otgerus en Antonius, in de noordoostzijde Joachim en Anna. Boven het ingangsportaal een groot raam gewijd aan Kardinaal De Jong, die op Ameland is geboren. Het raam is geplaatst in 1948, in 1987 gerestaureerd. Boven de biechtstoel een glas-in-loodraam in twee delen: de afbeelding van Titus Brandsma, rechts een van de dwaze moeders in Argentinië. Het is aangebracht in 1990.

Het altaar. Hoewel de kerk in 1879 is gewijd is het hoofdaltaar pas in 1885 geplaatst. Ook dit is vervaardigd in de ateliers van Cuypers in Roermond. Boven de tombe een grote bovenbouw met uitklapbare vleugels aan weerszijden van de troonhemel. In de troonhemel kan een kruis of een monstrans worden geplaatst daarboven staat God de vader als vorst met rijksappel. Zijn de vleugels dichtgeklapt dan ziet men twee engelen, zijn ze uitgekapt dan vertoont de linkerkant Mozes in de woestijn en de mannaregen. Aan de rechterkant Melchisedek en de Bruiloft van Kana. Dit hoofdaltaar wordt vrijwel niet meer gebruikt! de oude communiebank is omgebouwd tot altaartafel.

Beelden. op de mooie gebeeldhouwde biechtstoel een beeldje van de heilige Nepomuk, de beschermer van het biechtgeheim. Hier is ook een beeld van Johannes de Doper, daar tegenover Onze Lieve Vrouwe. In de doopkapel een Mariabeeld. Aan weerszijden van de ingang twee zeer oude beelden: de Goede Herder, Franciscus en Antonius.

In de sacristie twee oude canonborden en de bidstoel van kardinaal De Jong. Bij de ingang van de *noordoostkapel* twee oude panelen: de aankondiging van de komst van de Messias en de Kroning van Maria. Hier stond voor 1961 het Maria-altaar. De *kruiswegstaties* zijn in de jaren zestig gemaakt door Eugeen Keller, een Duitse Lutheraanse kunstenaar. De *godslamp* is gemaakt door Eloy Brom, ca. 1930.

Het orgel.

Dit dateert uit 1929 en is gemaakt door de firma Pels uit Alkmaar. De dispositie luidt:

Ondermanuaal	Sub Bas 16 vt' Prestant 8 vt'
Bourdon 8 vt' Octaaf 4 vt'	
Bovenmanuaal	Viola di Gamba 4 vt' Vox celestis 8 vt'
Gedekt Fluit 4 vt' Dolce 8 vt' Basson Hobo 8 vt'	

Het **kerkhof** heeft een kleine Calvarieberg. De kindergraven liggen in een afgescheiden mooi verzorgd perk.

G.Yedema
2003

Literatuur:

- B. Edes: Gids van de Sint Clemens Parochie, Nes, Ameland 1990
- Kunstreisboek voor Nederland, 1977.